

Geleneksel Konutta Yeniden Kullanım Kavramının Mekânsal Açidan İncelenmesi: Zeynep Onbaşı Evi

Neslihan YILDIZ

*Maltepe Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü
neslihan.yildiz@maltepe.edu.tr*

ÖZET

Toplumların mevcut kültürel özellikleri, dışarıdan alınanlar yönünde değişir ve gelişir. Bununla birlikte kentler de toplumsal ve kültürel özellikleri kapsayan değişken ve dinamik olgular olarak niteliklere bağlı değişim ve gelişim göstermektedirler. Geçmişten günümüze tarihsel gelişim sürecinde, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerin değişime uğramasıyla doğru orantılı olarak kültürel kimlik ve döneme ait yaşam koşulları da değişmektedir. Bu bağlamda kültürel mirasa ait en belirgin öğeler olan geleneksel evler; güncel ihtiyaçlar karşısında ömrünün uzatılması ve belge niteliğinin bozulmadan devam ettirilebilmesi için kimi zaman yeniden işlevlendirme ve kullanım sürecine dahil olabilmektedirler.

Tarihi ve kültürel miras yapılarının geleceğe aktarımı; orjinal işlevlerin sürekliliğinin devam ettirilmesiyle ya da bu tür yapılara yeni işlevler verilerek yeniden kullanımlarının sağlanmasıyla mümkün kılınmaktadır. Özgün işlevlerini sürdüren yapıların, günün konfor koşullarına adapte edilmesi ve yeni işlev verilen yapıların da işlevin gerektirdiği yapısal düzenlemeleri içermesi; tarihi yapılarımızın sürekliliğini sağlarken gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olmaktadır.

Bu çalışmada, "19. yy. geleneksel ev kültürüne ait bir ürün ve Ege Bölgesi'nin önemli taşınmaz kültürel miras yapılarından biri olan Zeynep Onbaşı Evi"nin fiziksel ve işlevsel olarak butik otele dönüştürülmesi incelenerek değerlendirmeler yapılacaktır. Bu akışta evin tarihi, Kula genelinde yakın çevresi, ait olduğu parselin kullanımı ve mimari özellikleri hakkında edinilen bilgiler aktarılacak; restorasyon kapsamındaki gerekli görselleri ve dökümanlarıyla yeniden kullanımı analiz edilecektir. Tüm bunlarla hedeflenen; bir geleneksel mimari miras yapısının dönüşümünün ortaya konması ve de sonrasında yapılacak olan benzer çalışmalara yol gösterici olunmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel konut, Koruma, Restorasyon, Yeniden kullanım, Kula.

Spatial Analysis of the Concept of Reuse in Traditional Housing: Zeynep Onbaşı House

Abstract

Existing cultural characteristics of a society mutate and develop with the run of what is supplied from outside. At the same time, cities improve and mutate as well based on standards as variable and dynamic facts involving social and cultural properties. From past to present, cultural identity and living conditions of the period have also undergone a direct change specific to a particular period with the change of socio-cultural and socio-economic characteristics in the historical development course. In this context, traditional houses, the most obvious items of cultural heritage, sometimes re-functioning processes can be involved and in order to prolong their life and protect their case as an evidence without decreased in the face of current needs.

Transfer of historical and cultural heritage structures to the future; It is made possible by maintaining the continuity of the original functions or by providing new functions to such

structures by providing them with reuse. The structures that maintain their original functions are adapted to the comfort conditions of the day and the structures that are given new functions include the structural arrangements required by the function; while ensuring the continuity of our historical buildings, it helps to pass them on to the next generations.

In this study, physical and functional transformation of "the Zeynep Onbaşı House, a produce of the traditional 19th-century house culture and The Aegean Region, which is one of the most important immovable cultural heritage components" into a boutique hotel will be examined and related evaluations will be made. In this flow, the history of the house, its immediate surroundings throughout Kula, the usage of the parcel it belongs to and its architectural features will be conveyed; and reuse will be analyzed with necessary images and documents within the scope of its restoration.

Targeted to all this; revealing the transformation of a traditional architectural heritage structure and guiding similar studies to be realized in the future.

Keywords: Traditional house, Conservation, Restoration, Adaptive Re-Use, Kula.

1. GİRİŞ

Toplumlarda meydana gelen tarihsel gelişim sürecinde sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerin değişime uğramasıyla doğru orantılı olarak kültürel kimlik ve döneme ait yaşam koşulları da değişmiştir. Diğer yandan teknolojik gelişmeler ve insanların artan fiziksel konfor beklentileriyle birlikte bulundukları dönemin koşullarında biçimlenen yapılar da geçmişteki işlevini yerine getiremez ve kullanıcı gereksinimlerine cevap veremez hale gelmiştir. Son yıllarda mimarlık mirası kapsamındaki geleneksel yapıların korunması/yeniden kullanımı yaklaşımı ulusal ve uluslararası platformda yapılan çalışmalarda yaygınlaşmaya başlamıştır. Tarihsel, kültürel, sosyal ve yapısal anlamda büyük önem taşıyan bu yapıların, günümüz yaşamına ve kullanımına entegre edilmesi, özgün mimari bütünlüğünün korunarak geçmişten bugüne aktarılması ve sürekliliğinin korunması gündeme gelmiştir (Kiasıf, 2018). İçinde bulunulan çağdaş zaman diliminde yeniden kullanım kavramı, bu yapılar için hem bugün hem de gelecek nesiller adına bir koruma stratejisi olarak kabul edilmektedir. Ahunbay (2009)'a göre; tarihi yapılarda işlev değişikliği çağdaş bir koruma anlayışı olarak nitelendirilmektedir ve bu bağlamda kültürel mirasa ait en belirgin öğeler olan geleneksel konutlar; güncel ihtiyaçlar karşısında ömrünün uzatılması ve belge niteliğinin bozulmadan devam ettirilebilmesi amacıyla yeniden işlevlendirme ile kullanım sürecine dahil olabilmektedir. Bu süreçte kültürel sürekliliğin sağlanmasıyla, içinde bulunulan çevre tarihsel geçmişin izlerini geleceğe aktarabilmekte ve böylece toplumda tarihi çevre bilinci oluşturulabilmektedir (Tekeli, 1989).

Mimari miras yapılarının, inşa edildikleri özgün kullanım veya işlevlerinin orjinal amaçlarını aşmış durumda olması sebebiyle yeni bir işlevle yeniden kullanılmalarını ifade eden "yeniden kullanım kavramı" aynı zamanda yapıların çevrelerine kentsel, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla terk edilmiş, atıl durumda olan geleneksel konutlarla ilgili bir koruma yaklaşımı olarak yerel yönetimler öncülüğünde sık rastlanılan kamulaştırma uygulaması gündeme gelmektedir.

Çalışma kapsamında, Kula kent merkezinde atıl durumda ve kamulaştırma uygulamasına dahil edilen geleneksel konut örneklerinden biri olan ve aynı zamanda 19. yüzyıl geleneksel mimarisine örnek teşkil eden Zeynep Onbaşı Evi'nin, mekânsal ve yapısal özellikleri, yapı içi mekân organizasyonu ile birlikte ele alınmış ve yeniden kullanımının mekânsal açıdan incelenmesi hedeflenmiştir.

2. YAPININ MEVCUT DURUMU

19. yüzyıl geleneksel konut kültürüne ait bir yapı olan Zeynep Onbaşı Evi, inşa edildiği dönemi doğrudan yansıtan kentsel ve mimari unsurlara sahip olmasının yanında yeniden kullanım yaklaşımıyla da işlev değişikliğine uğrayarak kültürel belleğe katkı sunmaktadır.

Yapı; kula evlerinin morfolojik ve tipolojik özelliklerine sahiptir ve tarihi kimliği nedeniyle belge değeri, bir doku içinde bulunması nedeniyle doku değeri, kendine has karakteristikleri taşımasıyla özgünlük değeri, tüm bu değerlerin bugüne ulaşabilmesiyle sürdürülebilirlik değeri, bundan sonraki çalışmalara örnek oluşturmaları nedeniyle öğretim ve katkı değeri gibi değerleri halen bünyesinde barındırmaktadır.

“Eski Hastane” olarak da bilinen Zeynep Onbaşı Evi’nin inşa tarihi kesin olarak bilinmese de, 1995 yılında Süleyman Onbaşı’nın evi satın aldığı ve 2000 yılında evin mülkiyetini eşi Zeynep Onbaşı’na geçirdiği bilinmektedir (Manisa Büyükşehir Belediyesi Tarihi Sosyal ve Kültürel Projeler Şube Müdürlüğü). Ahşap sistem kurgusu ve kerpiç dolgu tekniğiyle yapılmış olan yapı, bir avlu içerisinde iki katlı müstemilat ile bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır.

Şekil 1. Yapının sistem kurgusu

Şekil 2. Yapıya ait iki katlı müstemilat

Yapıda mekânsal geçiş sokak- avlu-sofa-odalar biçimindedir (Kıvılcım, 2019). Sağır ve taş duvarlarla yapılmış olan ve dış mekândan iç mekâna geçişi sağlayan avlu sayesinde yapının sokakla olan sınırı çizilmiştir. Sokaktan çift kanatlı ahşap bir kapı ile avluya girilmektedir. Zemin ve üst katı aynı plan şemasına sahip olan iki katlı müstemilatta mutfak, lavabo, duş, wc ve odalar bulunmaktadır. Avlu ile doğrudan ilişki kuran bodrum kata kayrak taşı kaplama basamaklarla inilmektedir. (Şekil 3) Odunluk, buğday ambarı ve depolama amaçlı kiler gibi işlevlerle kullanılan bodrum kat birkaç bölmeden oluşmaktadır (Köşklük, 2007).

Şekil 3. Yapının avlu içerisinde konumlanması

Eldem (1954)’e göre; Türk Evi’nde plan tipini doğrudan belirleyen en karakteristik öğenin sofa olması anlayışıyla, yapının zemin katında bulunan alt sofa ve tekrarı olan üst sofa ile yapının dış sofalı plan tipine sahip olduğu rahatlıkla okunabilmektedir (Eldem, 1954). Odalar arası bir sirkülasyon alanı olarak bağlantı kuran “sofa”, ortak bir mekân olması özelliğinin yanında aynı zamanda ev halkının toplanarak bir araya geldiği ve farklı merasimlere tanıklık ettiği merkezîyetçi etkiye sahip bir mekândır (Eldem, 1984; Küçükerman, 1985). Dış mekândan avlu aracılığıyla doğrudan zemin katına ulaşılan

yapının, üst katına ulaşım ise sofanın barındırdığı ahşap merdivenle sağlanmaktadır. (Şekil 4)

Şekil 4. Yapının avlu içerisinde konumlanışı

Türk Evi'nin birden fazla katlı olması durumunda esas yaşam katı işlevini üst katın yüklenmesi savından hareketle üst katta esas yaşam mekânları ve sofaya açılmakta olan odalar bulunmaktadır. Sofa, odalar arası alan olarak evin plan tipini belirlediği için değişken bir yapıya sahipken, odalar tam tersine ortak nitelikte ve çok az farklılık gösterirler. Mekânsal ve işlevsel anlamda yaşam koşullarını gerektiren eylemlerin gerçekleştirildiği (oturma, pişirme, yemek yeme, çalışma, yatma vb.) oda; yaşama dair biçim ve üslupların temelini oluşturmaktadır (Kuban, 1995). Ana yaşamsal ünite olan odalar olabildiğince eksiksiz bir biçimde, belli kurallar dahilinde ve düzgün geometrik formlarla bu işlevlerin hepsini birden yerine getirmektedir. En üst kat, kare, dikdörtgen gibi düzgün geometrik formlarla oluşturulmuş, yaşamsal faaliyetlerin gerçekleştiği ve cepheden bakıldığında okunaklı bir plan şemasına işaret eden kat durumundadır: "En üst kat, zemin kat planimetrisiyle gelişmek pahasına, hatta sanki istenen bir uyumsuzluk yaratacak biçimde kendi özerk düzenini oluşturur" (Arel, 1982).

Geleneksel Türk konutunda iç mekân kurgusu; pratiklik, işlevsellik, çevre koşullarına ve yaşam tarzına uyum, malzeme ve gereç bakımından çeşitli parametreler ışığında şekillenmektedir. Bu çerçevede Zeynep Onbaşı Evi'nde odalar, Türk Evi odalarının bütün özelliklerine sahip olup, odalarda iç mekân biçimlenişine etki eden donatı elemanları olarak yüklük, dolap, gözenekler, gusülhane, raf ve ocak gibi öğeler bulunmaktadır. Üst katta sofanın sol köşe odasında bulunan ocak, ısınma ve pişirme eylemini karşılamaktadır. Geleneksel Türk Evi'nde sosyal ve ekonomik durumun simgesi niteliğinde ve ayrı bir öneme sahip olan başoda ve ikincil derecedeki köşkoda bulunmaktadır. Zeynep Onbaşı Evi'nde üst katta sokak cephesine bakan oldukça büyük ve gösterişli olarak inşa edilmiş iki odanın başoda (Şekil 5) ve köşkoda (Şekil 6) olduğu düşünülmektedir.

Şekil 5. Başodadan görünüm

Şekil 6. Köşkodadan görünüm

Bu iki odadan sofanın sokak cephesine bakan sağ köşe odasında mermer kaplama bir balkon ve üç sütunla taşınmış sivri kemerli tekne tonoz bir çatı mevcuttur. (Şekil 7)

Şekil 7. Sokak cephesine çıkma yapan balkon

Balkon çıkmasıyla sokağa taşan ve diğer köşe odadan ayrılan bu oda başoda özelliklerini taşımaktadır. Bu odada yer alan ahşap kapı, profillerle bezenmiş kemerli niş, dolap ve yüklük dönemin üslup ve tekniklerini yansıtmaktadır ve barındırdıkları ahşap oyma motifleriyle diğer odalarda yer alan donatılardan daha nitelikli özelliklere sahiptir (Manisa Büyükşehir Belediyesi Tarihi Sosyal ve Kültürel Projeler Şube Müdürlüğü). Bu iki odanın (başoda-köşkoda) dışında diğer odaların sokakla ilişkisi bulunmamaktadır.

Ev içi mahremiyet ön planda tutulduğu için bahçe duvarları yüksek, içeriyi göstermeyecek şekildedir ve zemin kat taş, penceresiz sağır duvarlara sahiptir. (Şekil 8)

Şekil 8. Sokak cephesine bakan taş ve şakir duvarlı zemin kat

Bunun tam tersine üst katta ahşap çatıklı, demir lokma parmaklıklı ve masif ahşap kapaklı bolca sıra pencere ve bu pencerelerin üst sırasında alçı sistemli tepe pencereleri bulunmaktadır. Bundan yola çıkarak zemin katın servis katı, birinci katın ise yaşam katı olarak kurgulandığı söylenebilir (Ertürk ve Özen, 1984). Yapıda göze çarpan en önemli mimari öge sokakla ilişki kuran cephe çıkmalarıdır. (Şekil 9)

Şekil 9. Cephe çıkmalarının sokakla ilişkisi

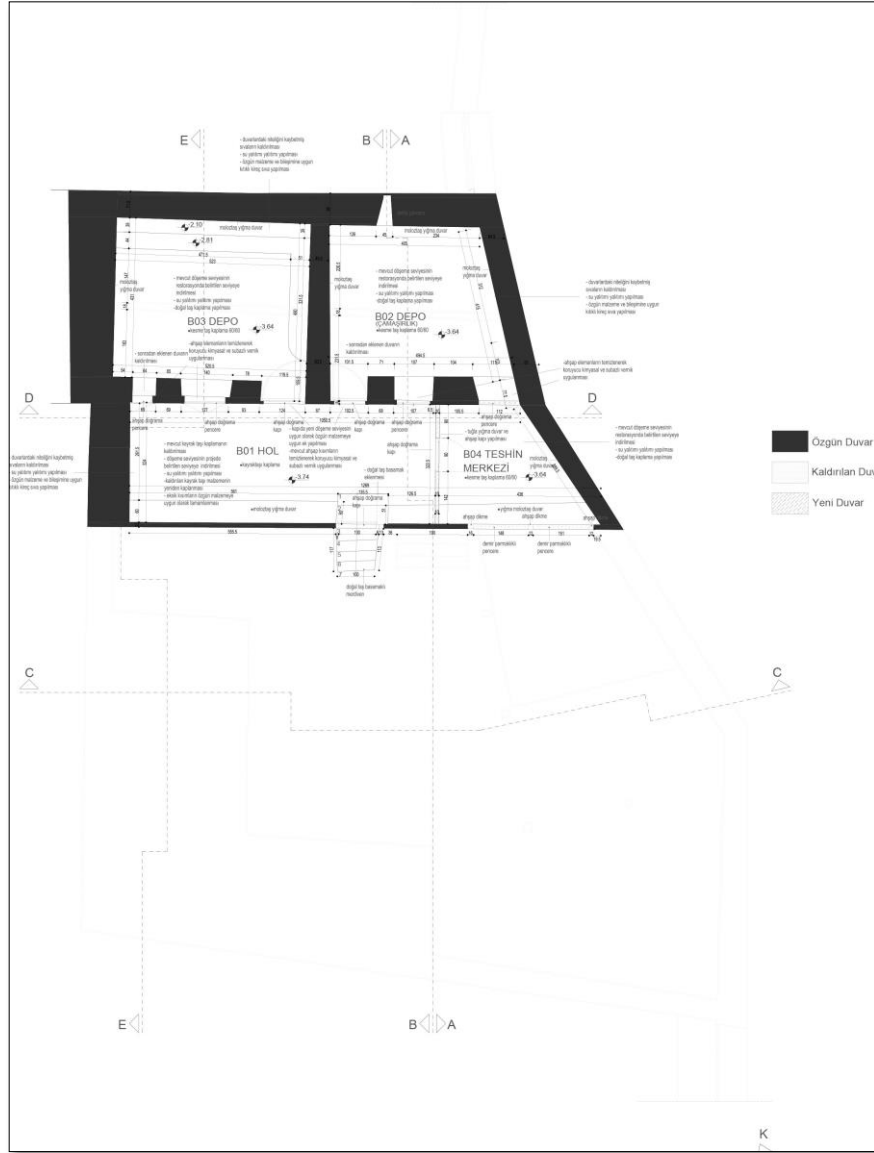
Geleneksel Türk Evi cephe karakteristiğine bakıldığında; yaşam katı olarak adlandırılan üst katların cumbalarıyla, çıkmalarıyla, büyük pencereleriyle, kentlerde de balkonlarıyla hem daha geniş, hem de daha aydınlık olduğu görülmektedir ve ayrıca buraya merdivenlerle ulaşılır (Seçer Kariptaş ve Boduroğlu, 2010). Geleneksel Türk Evi cephe karakteristik özelliklerini tekrarlayan Zeynep Onbaşı Evi'nde alt katlarda masif olan cephe, üst kata ulaşıldığında sokak manzarasına hakim özellikte, aydınlık ve ferahdır. Bir cephe sokağa diğer iki cephe ise avluya bakmaktadır. Üst katın dışarıya doğru taşma yapması evlerin konumu ile sokak biçimi arasındaki derin bağı belirgin bir şekilde ortaya koymaktadır (Kuban, 2017). Ayrıca bu durum, konut dokusu üzerinde kamusal mekânların kullanımını destekleyen geçiş alanları olarak yapıya ait konut-bahçe-sokak ilişkilerinin son derece kuvvetli olduğunun da bir göstergesidir.

3. YAPININ YENİDEN KULLANIMI

Kula'da kent kültürünün yaşatılması ve tarihi evlerin turizme kazandırılması kapsamında; Zeynep Onbaşı Evi'nin Manisa Büyükşehir Belediyesi tarafından aslına uygun restore edilmesi koşuluyla butik otel olarak kullanılması öngörülmüştür ve 15.04.2016 tarihinde yapının uygulamasına başlanmıştır. Uzun süre atıl ve harabe durumda olan yapıda yenileme projesinin onaylanmasından sonra ortaya çıkan veriler ışığında uygulama aşamasına geçilerek onarıma ilişkin müdahalelerde bulunulmuş ve gerekli tadilatlar yapılmıştır. Manisa Büyükşehir Belediyesi tarafından 2019 yılında yeniden kullanıma sunulan Zeynep Onbaşı Evi, butik otel işleviyle turizme açılmıştır. Bu amaçla projede benimsenen koruma yaklaşımı; "yeni işlevine uygun hale getirmek için yapıyı tümüyle yenilemek olmayıp, yapının ve özgün işlevinin gereği sahip olduğu her nesne ve özelliğin, geçirdiği evrelerin özgün halleri ile ortaya konularak korunması ve sergilenmesi" olmuştur.

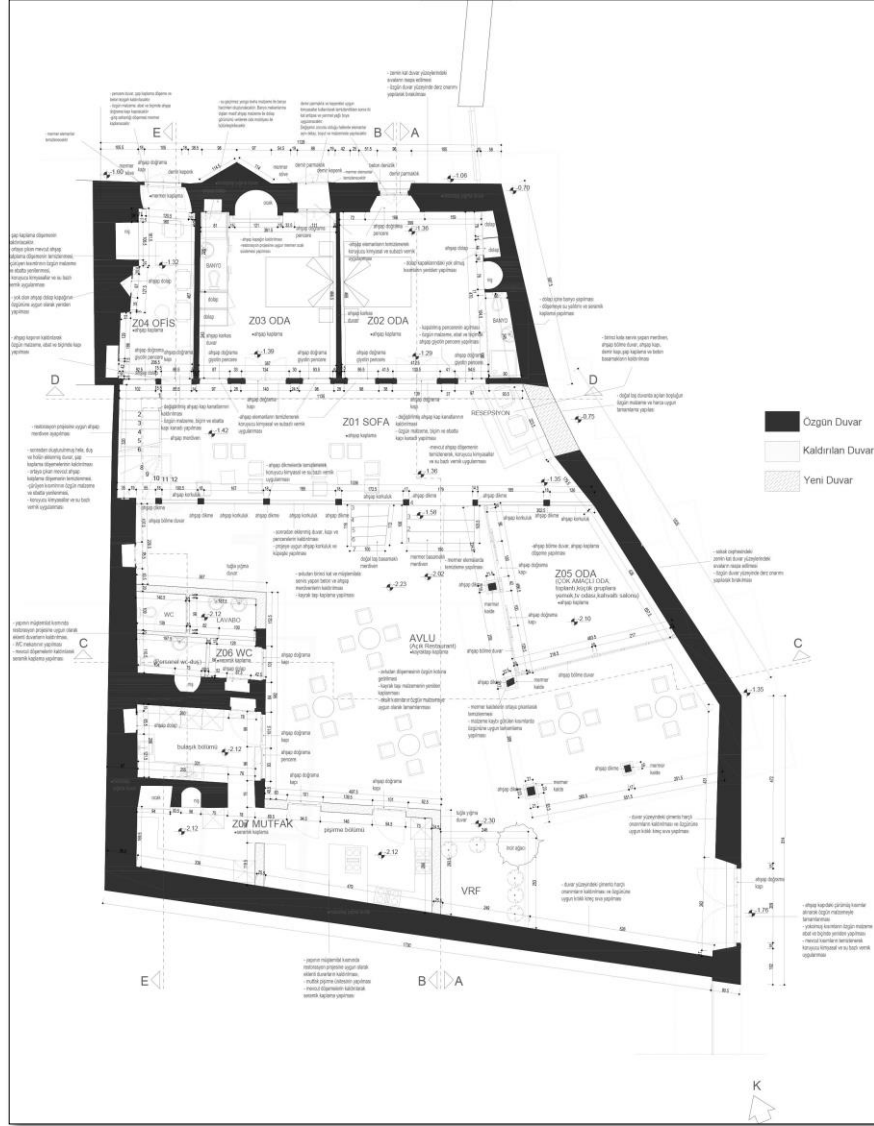
Yeniden kullanımda doğru işlevin seçimi projenin başarısı bağlamında önemli bir girdidir (Tuğlu Karslı ve Aytıs, 2018). Dolayısıyla yeniden kullanıma dahil edilen yapıda, yeni işlevle örgütlenen mekânsal bütünlüğün, yapının mevcut hacimsel bütünlüğü ile örtüşmesi, mekâna özgün karakteristiğin bugüne taşınabilmesinde önemli bir prensiptir (Kaşlı, 2009). Bu doğrultuda konut yapısının mevcut temel elemanları olan odalar, butik otele ait yatma üniteleri olarak kullanılmış olup, Zeynep Onbaşı Evi'nde; eski işlevle yeni işlevin örtüşmesi prensibinin sağlandığı görülmektedir. Yapıya dair yeni işlevin mekânsal programı oluşturulurken;

Bodrum katta saklama amaçlı kullanılan alanların bir bölümünün teshin merkezi, bir bölümünün çamaşırlık olarak biçimlenmesi ve geri kalan diğer bölümlerin ise özgün depolama işlevini devam ettirmesi, (Şekil 10)

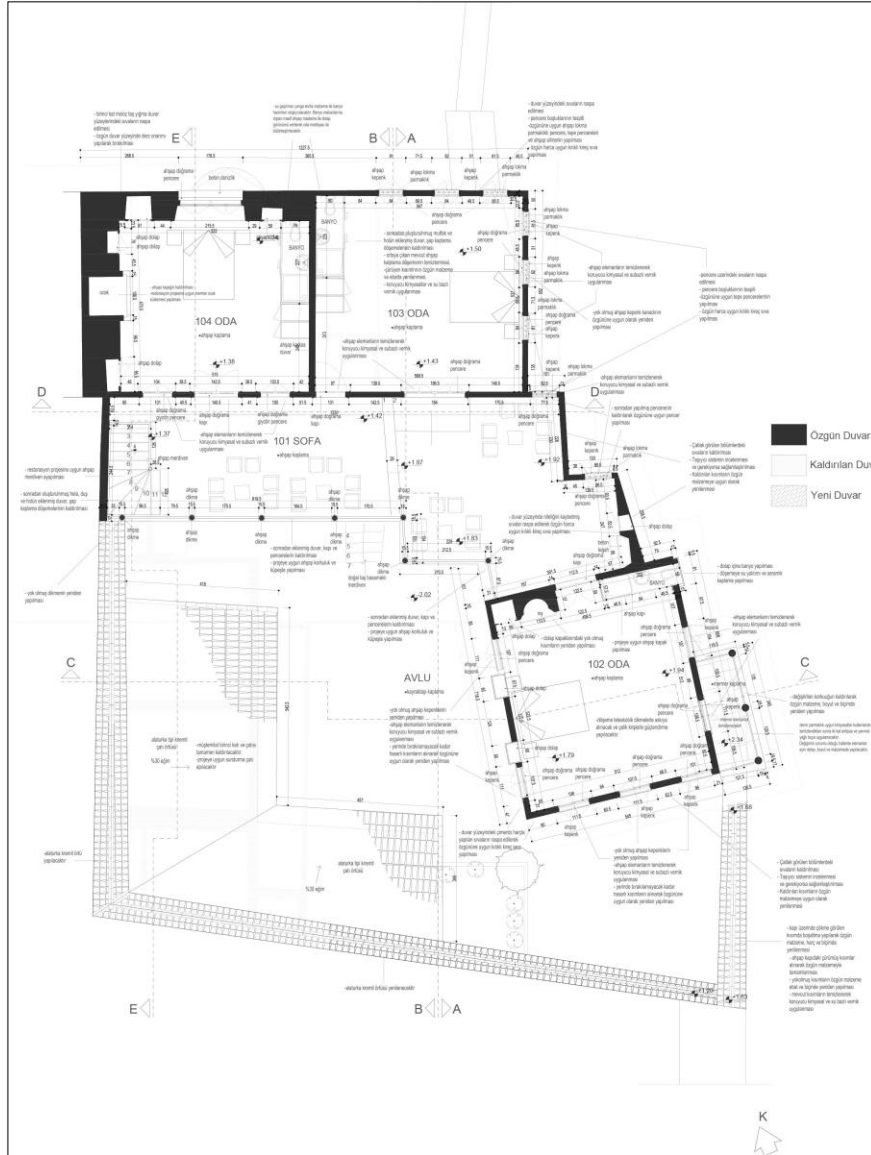
Şekil 10. Bodrum kat planı

Zemin kat sofadaki ek mekânların kaldırılarak lobi ve resepsiyon, mutfak alanının ofis, diğer odaların ise banyo hacimleri eklenerek yatma ünitesi olarak kullanılması, (Şekil 11)

Şekil 11. Zemin kat planı

Birinci kat sofanın sağ köşesinde bulunan ahşap dikmelerle taşınmış başodanın altındaki alanın şeffaf bir mekân oluşturularak, çok amaçlı oda hizmeti vermesi ayrıca bu mekâna avludan ve sofadan ulaşım sağlanması, birinci katta sonradan yapılan eklerin kaldırılarak, odaların banyo hacimleri eklenmiş birer yatma ünitesi işlevi görmesi amaçlanmıştır. (Şekil 12)

Şekil 12. Birinci kat planı

Müştemilat bölümü ise tek katlı olarak tesis edilmiş, özgün haliyle bırakılan odalar mutfak olarak düzenlenmiş, sonradan yapılan ek mutfakın pişirme bölümüne dahil edilmiş, bir bölümünde personel için duş ve wc mekânları oluşturulmuş, diğer bölümünde ise klima ünite sistemi düşünülmüştür. Ayrıca hol kısmı kaldırılarak mekânların doğrudan avluya açılması sağlanmıştır. (Şekil 11)

Tek bir avlu etrafında konumlanan Zeynep Onbaşı Evi'nin yeniden kullanımında, verilen yeni işlev gereği zemin kat sofada lobi ve köşkodanın altında şeffaf bir mekânla çok amaçlı oda oluşturulmuş, butik otel kullanıcıları arasındaki sosyal iletişim ve etkileşimin gelişmesine olanak sağlayacak ortak mekânlar üretilmiştir. (Şekil 13)

Şekil 13. Köşk odanın alt kısmında oluşturulan çok amaçlı oda

Ancak, bu mekânlar kapsamında; kullanılan donatı elemanları, malzeme ve nesnelerin mekân atmosferinin biçimlenişi noktasında nitelikli bir mekân performansı yaratamadığı görülmektedir. Kullanılan tefriş elemanları malzeme, form ve renk bağlamında yapının özgün donatı elemanlarına kıyasla uygun bir bütünleşme sağlayamamıştır. (Şekil 14)

Şekil 14. Yapıdaki yeni işlev sonrası hareketli donatı elemanları

Yapıldığı dönemde konut yapısı olarak tasarlanan Zeynep Onbaşı Evi, mekânsal kurguda pek fazla değişikliğe gidilmeden muhafaza edilmiştir. (Şekil 15)

Şekil 15. Yapıdaki yeni işlev sonrası sabit donatı elemanları

Ancak yeni işlev dahilinde doğan gereksinimler, hareketli donatı elemanları ile karşılanarak, sabit donatı elemanları korunmuştur. Böylece iç mekândan soyutlanmamış olan sabit donatı elemanları, mekânla bir bütün oluşturarak dönemin tarihini, kültürünü, yaşam biçimini, yapım tekniklerini ve yapının mimari kimliğini yansıtmaları anlamında büyük önem taşımaktadır (Özalp, 2000). Yeni işlevle birlikte yapıda belirlenen iç mekân bölüntüleri,

mekân kurgusu bağlamında yapının bütüncül bir yaklaşımla ele alındığını göstermektedir. Yapının yeniden kullanımının sonucunda mekânsal kurgu, plansal şema, sabit donatı elemanları ve malzemelerin korunup, sürekliliğinin sağlanması noktasında her ne kadar orjinalden uzaklaşmamaya çalışılmış olsa da, yaşam pratiğinde iç mekânsal oluşumların ifade etmek istedikleri fiziksel ve psikolojik koşullar yetersiz kalmaktadır. Zeynep Onbaşı Evi'nde, oda mekânlarının bir araya gelmesiyle oluşan mekânsal bütünlüğün tam tersine odalarda düzenlenen yatma birimlerinin bütünü birbirinden koparması sebebiyle kullanıcıların sosyal etkileşim halinde olmaları sekteye uğramaktadır. Ayrıca kullanıcılara göre ayırım yapılması, yapıya belli bir ücret karşılığında ulaşılabilmesi veya muayyen ilgi gruplarına hizmet vermesi vb. unsurlar mekânları kamusal olmaktan uzaklaştırmaktadır. Bu noktada tartışılması gereken durum mekânların yeniden işlevlendirilmelerinden sonra kamu kullanımına ne derece açık olduğudur.

4. SONUÇ

Sosyo-ekonomik durumu ve yaşam tarzını yansıtan, köklü bir deneyimle şekillenen ve ayrıca dönemin sosyal, kültürel, ekonomik yapısını aktaran geleneksel konutlar, kültürel bellek ve kentsel kimliğin sürekliliği açısından önem taşımaktadır.

Tarihsel gelişim süreci içerisinde, yaşanan değişim ve dönüşümle birlikte geleneksel konut dokularında yıpranma ve tükenmişlik görülmektedir. Günümüzde bu durum, yapıların yok olmaya yüz tutmasını engellemek için yeni bir işlevle kullanım değişikliğine tabi tutulmasıyla yönetilmektedir. Kullanım ömrünü doldurmuş, harap durumda bulunan geleneksel konutların tamamıyla yıkılıp, yok olmaları beklenilmeden süratli bir şekilde koruma altına alınıp, içinde bulunulan zamanın gerekliliklerine uygun yeni bir işlev verilerek kamu kullanımına sunulması hedeflenmektedir. Geçmişteki işlevini kaybederek günün ihtiyaç ve koşulları gereğince yapının özgün niteliklerinin bozulmadan yeniden kullanımı, geçmiş bugüne taşıyacak olması sebebiyle dikkate değerdir.

Yeniden kullanıma sunulacak yapının yapı-kent ilişkisi; fiziksel, sosyoekonomik ve sosyokültürel boyutları ile birlikte ele alınırken, diğer bir yandan mevcut yapının konumsal değeri, yapının yeniden kullanımının ulusal, bölgesel ve kentsel ölçekteki artı ve eksileri, yapının kullanım değeri ve kentle kurduğu ilişki çerçevesinde de ele alınmasını gerektirmektedir (Özlem Aydın, 2014). Yapının yeniden kullanım sonrası avantaj ve dezavantajların, gerek yapısal gerek çevresel ilişki anlamında kentsel ölçekte değerlendirilmesi ve bu doğrultuda yürütülecek olan uygulamalar, kent imajını güçlü kılmaktadır.

Özgün malzeme ve teknikle yapısal onarım gerçekleştirilirken, aynı zamanda yapının mekânsal ve sosyal sürekliliğinin sağlanması da yeniden işlevlendirmenin temel amacına ulaşması anlamında büyük önem taşımaktadır. Yeniden kullanımda mekânsal ve işlevsel kurguların, yeni işlevle birlikte ortak bir dil oluşturması gerekmektedir. Yeniden kullanım kapsamında; mimari dil, yapısal kurgu, hacimsel ve mekânsal düzen açısından ortak bir paydada birleşen Zeynep Onbaşı Evi, iç mekân diyalogunun farklılığı sayesinde salt bir tüketim ortamı haline dönüşmektedir.

Bu çalışmayla ele alınan Zeynep Onbaşı Evi'nin özgün işlevi olan konut niteliğini yitirdiği, buna bağlı olarak da Kula bölgesinde bulunan geleneksel konutların hayatta kalmaları ve ileriki kuşaklara aktarılabilmesi için bölgedeki baskın işlevlerden biri olan butik otele dönüşmek zorunda olduğu açıktır. Geleneksel bir konutun butik otel veya başka bir maksatla kullanılması şüphesiz pek çok örneğine rastlanılmış olan bir durumdur. Genellikle turizm potansiyeli yüksek olan kentlerde, turistlerin konaklama ihtiyaçlarına cevap verebilmek adına geleneksel konutların butik otele dönüştürülme eğilimi oldukça fazladır. Fakat geleneksel mimarinin bu şekilde butik otellere dönüştürülmesi anlayışı, mevcuttaki bu yapıların toplum tarafından kullanılmasını ve kent yaşamına iştirak etmelerini bir hayli kısıtlamaktadır. Bu şekilde küçük ölçekli işletmelerin (ticari) oluşumlarıyla butik otel anlayışı

benimsenmediği halde butik otel olarak yeniden kullanıma sunulan geleneksel konutlarda kimliksizlik sorunu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Çakır Kiasıf, G. (2018). "Toplumsal İnanç ve Düşünce Sisteminin Geleneksel Konut Mimarisindeki İzdüşümleri: Geleneksel Japon Evi Örneği", Mimarlık, Planlama ve Tasarım Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar, Gece Akademi, Ankara, ss.67-83.
- Ahunbay, Z. (2009). "Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon", Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Tekeli, İ. (1989). "Kentsel Korumada Değişik Yaklaşımlar Üzerine Düşünceler", Türkiye II. Dünya Şehircilik Günü Kollogyumu, Ankara.
- Manisa Büyükşehir Belediyesi Tarihi Sosyal ve Kültürel Projeler Şube Müdürlüğü.
- Kıvılcım, E. (2019). "Geleneksel Konutta İşlevsel Dönüşümün Mekânsal Bağlamda İrdelenmesi: Denizli Konyalıoğlu Evi Örneği", Ege Mimarlık, sayı: 103, ss.50-55.
- Köşklük, N. (2007) "Kula'da Halı Dokumacılığının Tarihsel Süreçte Geleneksel Konut ve Kentsel Doku ile İlişkisi", Ege Mimarlık, sayı: 63, ss.34-37.
- Eldem, S. H. (1954). "Türk Evi Plan Tipleri", İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Eldem, S. H. (1984). "Türk Evi Osmanlı Dönemi", Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Küçükerman, Ö. (1985). "Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi", Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul.
- Kuban, D. (1995). "Türk "Hayat"lı Evi", Ziraat Bankası Yayınları, İstanbul.
- Ertürk, Z. ve Özen, H. (1984). Günümüz Toplu Konut Planlamasında Geleneksel Türk Evinin Uygulanabilirliği, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, e-kütüphane, İstanbul (Yayınlanmamış).
- Seçer Kariptaş, F. ve Boduroğlu, Ş. (2010). "Geleneksel Türk Evi'nin Sürdürülebilirlik Bağlamında Değerlendirilmesi", Yapı Fiziği ve Sürdürülebilir Tasarım Kongre Kitabı, İstanbul, ss.313-318.
- Kuban, D. (2017). "Türk Ahşap Konut Mimarisi 17.-19. Yüzyıllar", Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tuğlu Karslı, U. ve Aytis, S. (2018). "Eski Kabuk Yeni İşlev: Yeniden Kullanıma Adaptasyon", Yapı Mimarlık Tasarım Kültür Sanat Dergisi, sayı: 435, ss.46-51.
- Kaşlı, B. (2009). "İstanbul'da yeniden işlevlendirilen korumaya değer endüstri yapıları ve iç mekân müdahaleleri: Santralistanbul örneği", İTÜ SBE, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul.
- Özalp, H. (2000). "Türkiye'de Otel Olarak Yeniden İşlevlendirilen Kervansarayların İç Mimari ve Çevre Tasarımı Açısından İrdelenmesi", HÜ SBE, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.
- Özlem Aydın, E. (2014). "İtalya'da Tarihi Endüstriyel Alanların Dönüşümü: Güncel Projeler Üzerinden Değerlendirmeler", Mimarlık Dergisi, sayı: 378.
- Şekil 1. <http://www.kula.bel.trproje-detay.aspx?id=1097>, Erişim tarihi: 15.08.2018.
- Şekil 2. <http://www.45haber.comgundemo-evler-buyuksehirle-turizm-kenti-olacak.html>, Erişim tarihi: 15.08.2018.
- Şekil 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 15. Manisa Büyükşehir Belediyesi Tarihi Sosyal ve Kültürel Projeler Şube Müdürlüğü.
- Şekil 4. Manisa Büyükşehir Belediyesi Tarihi Sosyal ve Kültürel Projeler Şube Müdürlüğü.
- Şekil 5. Manisa Büyükşehir Belediyesi Tarihi Sosyal ve Kültürel Projeler Şube Müdürlüğü.
- Şekil 6. <http://www.aydin24haber.comtarihi-kula-evleri-buyuksehirle-hayat-buluyor-213555h.htm>, Erişim tarihi: 23.08.2018.
- Şekil 7. <http://kula.bel.trdetaylar1haberler1886zeynep-onbasi-evi-hayat-buluyor.aspx>, Erişim tarihi: 15.08.2018.
- Şekil 13. <http://www.kula.bel.trproje-detay.aspx?id=1097>, Erişim tarihi: 15.08.2018.
- Şekil 14. <http://kula4eylul.nethaberkula-evleri-hayat-bulmaya-devam-ediyor-h12.ht.>, Erişim tarihi: 15.08.2018.